

TÁRSULATI ÜGYEK.

I. Közgyűlés.

Jegyzőkönyvi kivonat a Magyarhoni Földtani Társulatnak 1926. évi február hó 3-án tartott LXXVI. rendes közgyűléséről.

Elnök: MAURITZ BÉLA. Jelen van 68 tag, 1 vendég.

Elnök megtartja elnöki megnyitó beszédét.

„Tisztelt Közgyűlés!

Megint eltelt egy esztendő és én azt hiszem, hogy mindnyájan úgy érezzük, hogy a magyar geológia égboltját a pirkadó sugarak festik rózsásra. A nagy lehangoltság, mely az utóbbi évek folyamán méltán töltötte el mindnyájunk szívét, eloszlóban van, hogy helyet adjon az ébredező reménységnek. A romok, melyek Társulatunkat is betemetéssel fenyegették, nagyrészt el vannak takarítva és mindnyájan egyesült erővel abban fáradozunk, hogy az újjáépítés hosszadalmas munkájából minél nagyobb mértékben vegyük ki részünket.

Három esztendő előtt a legsúlyosabb és legreménytelenebb anyagi körülmények között vállalta a tisztikar a közgyűlés bizalmából a Társulat vezetését. Akkoriban legnagyobb gondunk az volt, hogy a befolyó csekély jövedelmeket máról holnapra átmentsük, nehogy azok teljesen elértéktelenedjenek. Előttünk állott a súlyos feladat, hogy a *Földtani Közlöny* elmaradt évfolyamait pótoljuk, hiszen a jövő számára egyedül a Társulat folyóirata alkot maradandó emléket. Hálával kell megemlékeznem a m. kir. kormányról, pártfogónkról, ESTERHÁZY PÁL hercegről, mindazokról a vállalatokról és magánosokról, akik erkölcsi és anyagi támogatásukkal lehetővé tették, hogy a *Földtani Közlönynek* négy évfolyama rövid idő alatt napvilágot lásson: az ötödik hátralevő évfolyam megjelenése már ugyancsak biztosítva van.

Szaküléseink bőségesen el vannak látva munkával; a számos bejelentett előadás torlódását alig tudjuk meggátolni; geológusaink a még mindig elég súlyos viszonyok között hivatásuknak teljes odaadással felelnek meg.

Az elmúlt esztendő folyamán örömmel vettük tudomásul, hogy a magyar földtani tudománynak régóta húzódo legsúlyosabb kérdése végre megoldást nyert. A m. kir. *Földtani Intézet* igazgatói állása öt hosszú esztendőn át betöltetlen volt. Kinevezett vezető híján az Intézet nem tudott hosszabb időre szóló munkatervet összeállítani; az ideiglenes vezetők céljaik elérésére a felsőbb hatóságoknál nem tudhattak kellő eredményt elérni. A hosszú válság báró NOPCSA FERENC tagtársunknak a m. kir. Földtani Intézet igazgatójává történt kinevezésével megoldást nyert. Az új igazgató tudományos érdemeit nem kell méltatnom, hiszen nemcsak mi, hanem a külföld is sokszorosan s méltóképen elismerte már azokat. Teljes bizalommal és nagy reménységgel tekintünk reája. Hiszünk és bizton reméljük, hogy a magyar geológia az ő vezetésé alatt az egész világ előtt megint azon a polcon fog helyet foglalni, melyre BÖCKH JÁNOS és LÓCZY LAJOS kitartó fáradozása folytán emelkedett.

Távol áll a Földtani Társulattól, hogy a m. kir. Földtani Intézet belső ügyeibe be akarjon avatkozni. Minthogy azonban a Magyarhoni Földtani Társulat a magyar geológusok összességét magában foglalja, feljogosítva érezhetjük magunkat, hogy néhány gondolatot felvessünk és néhány óhajt kifejezésre juttassunk.

Hazánk területe a trianoni határok folytán erősen megszükkült és számos olyan hegyvidéket veszítettünk el, melyekbe geológusaink évtizedeken át rengeteg fáradságot és munkát öltek be. Megmaradt hegyvidékeink geológiai szempontból aránylag jobban vannak tanulmányozva; teljesen részletes felvételük a kutatóknak már nem okozna

túlsgós fáradságot, úgyhogy monografikus feldolgozásuk és leírásuk rövidebb idő alatt megtörténhetne. Olyan monografiák lebegnek szemem előtt, mint amilyen LÓCZY LAJOSnak a Balaton geológiájáról szóló műve, mely az egész tudományos világ előtt méltó feltűnést és elismerést aratott. A *Cserhát*, a *Mátra*, a *Bükk*, a *Mecsek és hazánk egyéb hegységeinek monografiája mielőbb követhetné a Balatonról szóló monografiát.* A magyar geológusok a megszállott hegyvidékek közül is többet alaposan átkutattak; az ezekről készült munkálatoknak és térképeknek mielőbb meg kellene jelenniök, nehogy elavuljanak, illetve a betolakodó hódítók a tudományos eredményekben bennünket megelőzzenek.

Van azonban a geológiának egy másik ága, az agrogeológia, mely bennünket magyarokat még közelebről érdekel. E téren a multban kezdeményező és vezető szerepünk volt. Még BÖCKH JÁNOS igzgatása alatt állították fel a m. kir. Földtani Intézet agrogeológiai osztályát, LÓCZY LAJOS kezdeményezésére Budapesten tartották az első agrogeológiai konferenciát. A szép reményekkel nekiindult tudományág fejlődése azonban rövid virágzás után teljesen megakadt, sőt sok tekintetben visszaesés is mutatkozik, mert a m. kir. Földtani Intézetnek szépen felszerelt agrogeológiai laboratóriuma ma teljesen le van szerelve. Azonban biztató jeleket látunk aziránt, hogy a m. kir. Földtani Intézetnek már a közeljövőben bőségesebb anyagi eszközök fognak rendelkezésére állani és így csakhamar a régit meghaladó agrogeológiai laboratórium fogja a magyar termőföld titkait kutatni. E vizsgálatoktól nemesak tudományos, hanem gyakorlati eredményeket is várunk.

Hazánk ásványos kincseinek, a köszönnek, a földi olajnak, a földgáznak, a vasérceknek és minden egyéb ilyenmő hasznosítható anyagnak felkutatása ugyancsak a magyar geológusok és pedig elsősorban a m. kir. Földtani Intézet tisztikarának a feladata. Kísérje munkájukat mindenhol a szerencse!

A geológia alapismereteinek mindszélesebb társadalmi rétegekre kell kiterjeszkedniök. Ennek a feladatnak a megoldásához okvetlenül szükséges, hogy a geológia oktatása a legmagasabb foktól a legalsó fokig minél intenzívebb legyen.

Mindenképen *azon kell fáradoznunk, hogy a budapesti Pázmány Péter-egyetemen a paleontológia tanszéke újból megszervertessék, hogy a szegedi egyetemen és a József-műegyetemen az ásvány-földtani tanszék kettősztassék és hogy a többi vidéki egyetemeken az ásványtani és földtani tanszékek mielőbb jeldállítottassanak.* Multhatlanul szükséges, hogy a mezőgazdasági főiskolákon a geológia és agrogeológia önálló tanszékot nyerjenek.

Örömmel jelenthetem, hogy tegdi ROTH KÁROLY tagtársunk a főiskolai oktatásban a jövőben ugyancsak részt fog venni, amennyiben a közelmultban az Erzsébet-tudományegyetem magántanárrá képesítette.

Végezetül el nem mulaszthatom, hogy e helyen köszönettel ne emlékezsem meg alelnökünkéről, titkárainkról és pénztárosunkról, akik a Társulat ügyét annyira szívükön viselik. Nagyrészt az ő fáradozásainak és önzetlen munkásságuknak köszönhetjük, hogy ma a Társulat újraéled, hogy újra bizalommal tekinthetünk a jövőbe.

Az egész tisztikar pedig ugyancsak köszönettel adózik a választmánynak, melynek minden tagja készséggel állott az újjáépítés fáradságos munkájában a Társulat rendelkezésére.

Azzal a kéréssel és reménnyel, hogy Társulatunk felvirágoztatása érdekében mindnyájan vállalva és szeretettel fogunk a jövőben is áldozni, *a 76. rendes közgyűlést ezennel megnyitom.*

A megnyitóbeszéd elhangzása után *elnök* a közgyűlés elé terjeszti a választmány ama határozatát, melyben magáévá teszi a hozzá HALAVÁTS GYULA főbt. tiszteleti taggá való választása tárgyában érkezett fölterjesztést. A közgyűlés élénk helyeslés

közben *egyhangulag* tiszteleti taggá választja HALAVÁTS GYULÁT, akinek az oklevelet *elnök* a következő szavak kíséretében adja át:

„Mélyen tisztelt Főbányatanácsos Úr!

Midőn Társulatunk nevében a tiszteleti tagságról szóló oklevelet átnyujtom, nem óhajtom Főbányatanácsos Úr tudományos érdemeit újból behatóan méltatni. Tudjuk jól, hogy a *magyarországi neogénformációt és a Magyar-Alföld altalaját Főbányatanácsos Úr ismerte a legalaposabban*; tudjuk, hogy az *Alföld vízellátásának kérdését senki sem tanulmányozta behatóbban*. Elismerésünk annak a férfinak szól, aki egész életét önzetlen munkában töltötte el, akinek pályafutása tudományos sikerben olyan gazdag.

Midőn a *Magyarhoni Földtani Társulat Főbányatanácsos urat a tiszteleti tagok sorába iktatja*, tulajdonképen önmagát tiszteli meg és egyúttal egy régi adósságát rója le.

Öszinte szívből kívánom, hogy Főbányatanácsos urat még sokáig tisztelhesük körünkben. Fogadjon bennünket olyan szeretettel, mint amilyennel mi viseltetünk Főbányatanácsos úr iránt.

Isten éltesse sokáig!“

Ezekután elnök átnyújtja a tiszt. tagságról szóló díszes oklevelet. A közgyűlés lelkesen ünnepli HALAVÁTS GYULA tiszteleti tagot, aki meghatott szavakkal mond köszönetet a megtiszteltetésért, melyben munkásságának elismerését látja.

Elnök most visszaadja a tisztikar megbízatását és köszönetet mond a közgyűlésnek az eddig élvezett bizalomért. Egyúttal bejelenti az új választásokat.

A választásoknál leadott szavazatok összeszámlálására a közgyűlés 3 bizottságot küld ki. A szavazás időtartamára *elnök* az ülést felfüggeszti.

A közgyűlésnek 6 órakor történt újból való megnyitása után *elnök* felszólítására *elsőtítkár* előterjeszti jelentését:

„Tisztelt Közgyűlés!

Amidőn másodízben van szerencsém Társulatunk évi működéséről beszámolni a tisztelt Közgyűlésnek, azt megnyugtató érzéssel teszem, mert az előző évek különböző nehézségei mintha múltólélben volnának s az elmúlt jubiláris esztendőben a társulati élet jelentős fellendülése volt tapasztalható. E fellendülés erkölcsi és anyagi tekintetben egyaránt éreztette kellemes hatását.

Erkölcsi tőkénk gyarapodását jelentette a 75 éves tudományos munkában gazdag mult, melyre büszkén tekinthet vissza a Társulat, továbbá t. tagtársainknak a nehéz viszonyok és életkörülmények ellenére is fokozódó tudományos munkássága az elmúlt évben s rendületlen bizalma egy jobb jövőben. És ismerjük el, e bizalom tényleg jogosult, mert az elmúlt triennium folyamán a Társulat kiadta a *Földtani Közlöny* LI—LII—LIII—LIV. kötetét s az LV. is munkába van véve s megjelenése a tavaszra biztosítottnak tekinthető. Ilyképen módot nyújt a Társulat arra, hogy t. tagtársaink és szakembereink munkái és dolgozatai ne heverjenek évekig az íróasztal fiókjában, hanem mielőbb megjelenve, közkincesé váljanak. Nincs messze az idő, midőn a *Földtani Közlöny* ismét régi terjedelmében fog megjelenni s megszűnnek a feletle kellemetlen korlátozások is.

Anyagi helyzetünk az elmúlt évben jelentősen *javult*, habár még messze vagyunk a békebeli viszonyoktól, mert sajnos, értékpapírjaink még ma sem jövedelmeznek semmit s tisztán a Társulat pártfogóinak nagyobb és szépszájú adományai s a tagsági díjak pontosabb befizetése folytán jutottunk jobb helyzetbe.

A Társulatban folyó élénk tudományos munkásság bizonyítéka a szakülések nagy

száma. Összesen 11 *szakülést* tartottunk, amelyeken 24 előadó 28 dolgozatot mutatott be. Legtöbb előadást, számszerint 4-et, hallottunk PÁVAI VAJNA FERENC TŐL, két előadást tartott SZALAI TIBOR. Egy-egy előadással szerepeltek: SCHERF EMIL, SCHRÉTER ZOLTÁN, STROBENTZ ILONA, RAKUSZ GYULA, LÓCZY LAJOS, LIPFA AURÉL, SIMKÓ GYULA, V. LENGYEL ENDRE, LŐW MÁRTON, SZÁDECZKY K. ELEMÉR, HOFFER ANDRÁS, KUBACSKA ANDRÁS, RÓZSA MIHÁLY, KOCH SÁNDOR, SCHAFARZIK FERENC, BR. NÓPCSA FERENC, EISELE OTTÓ, SÜMEGHY JÓZSEF, PAPP FERENC, REICHERT RÓBERT, FERENCZI ISTVÁN, KUTASSY ENDRE.

Az előadókon kívül köszönettel és hálával tartozunk azoknak a tagtársainknak is, akik érdekes és értékes hozzájárulásaikkal igen tanulságos és értékes vitákat kezdeményeztek egyes előadások körül.

A bemutatott és előadott dolgozatok *szakágazatok* szerint a következőképp osztottak meg:

1. Alt. geol.-i, paleont.-i és stratigráfiai 21; ásvány- és kőzettani 7.

A szakoszályokban is serény munka folyt, melyről külön fogok megemlékezni.

A szaküléseken kívül tartottunk egy *közgyűlést* és május hó 14-én, *Társulatunk 75 éves fennállásának emlékének áldozrán, ünnepi ülésre gyűltünk egybe a M. T. Akadémia üléstermébe*. Az ünnepi ülés keretében MAURITZ BÉLA elnök visszaillesztást tett a Társulat 75 éves multjára; PÁLFY MÓRIC ismertette a geológiai felvételek fejlődését, mai állását s a M. Kir. Földtani Intézet legújabb kéziratj átnézetes térképét. TREITZ PÉTER beszámolt az agrogeológia multjáról és feladatairól hazánkban.

Társulatunk ügyvitete is serény munkát adott a Választmányoknak. Összesen 10 választmányi ülést tartottunk, melyeken a Társulat ügyei élénk megbeszélés és komoly megfontolás tárgyát képezték.

Ami tagjainkat illeti, azok létszámában *csökély gyarapodásról* számolhatok be. Az elmúlt év folyamán 10-en jelentkeztek felvételre, kiket a Választmány fel is vett. Ezek a következők:

BOGSCH LÁSZLÓ e. h., Budapest.

BUJALÓ LAJOS b.-mérnök, Diósgyőr,

DR. CSIKI ERNŐ múz.-igazg., Budapest,

GEDEON LÁSZLÓ gyak.-tanár, Makó,

KÁPOSZTÁS PÁL főmérnök, Királd,

KÖZGAZDASÁGI EGYETEM GAZDASÁGGEOL. INTÉZETE, Budapest,

NÉMETHY GYULA tj., Budapest,

DR. SIMKÓ GYULA tanár, Debrecen,

SÜRŰ JÁNOS vegyész-m.-h., Budapest,

IFJ. VERESS ZOLTÁN e.-h., Budapest.

Az elmúlt évben 14-en jelentették be kilépésüket a Társulattól.

Fájdalmas szívvel kell jelentenem, hogy a halál a mult évben is kegyetlen volt Társulatunkkal szemben és hat tagtársunkat ragadta el körünkből. Ezek a következők:

BEUTL ENGELBERT, Mährisch-Schönberg,

HEUFFEL SÁNDOR mérnök, Budapest,

DR. KATZER FRIGYES geol. int. igazg., Sarajevo,

MATYASOVSKY JAKAB, Pécs,

OELHOFER H. GY. vegyész, Budapest,

SEIFERT KÁROLY mérnök, Budapest.

Súlyos veszteség érte Társulatunkat e tagjaink elhúnyttával. Emléküket megőriztük. Nyugodjanak békében!

Társulatunk taglétszáma az 1925. év végén a következőképpen alakult ki:

Tagok: Budapesten 277, vidéken 121, külföldön 16, összesen: 414. Előfizető: 19.

A Választmány a tagilletményeknek több éven át való nem fizetése miatt törölt: 34 vidéki, 69 budapesti, 18 külföldi, összesen: 121 tagot.

A hosszú időn át végzett revideálásoknak és felszólításoknak ma már megvan a kívánt eredménye, mert *tisztában vagyunk tagjaink számával* s ami már régóta kívánatos volt, a most sajtó alatt lévő *Földtani Közlönyben pontos tagnévsort mellékelünk.*

Jelentésem végén köszönetet kell mondanom tisztársainknak s ama tagtársainknak, kik munkámban támogattak, s igaz szívből kívánok a Társulatnak „jó szerencsét“! Kérem a t. Közgyűlést, szíveskedjék jelentéscmet tudomásul venni.“

A közgyűlés a jelentést, valamint a *Barlangkutató és Hidrológiai Szakosztályok* jelentését tudomásul veszi. Ezután *elsőtítkár* felolvassa a pénztárvizsgáló-bizottság jelentését, melyből kitűnik, hogy az 1925. évi bevétel *90.686.748 K*, a kiadások összege pedig *90.532.934 K*. A bizottság a pénztárt rendben találta és indítványt tesz a pénztáros fölmentésére. A közgyűlés a fölmentést megadja és neki, valamint a pénztárvizsgáló-bizottság tagjainak köszönetet szavaz. Az 1926. f. évre a pénztárvizsgáló-bizottságba *PETRIK L.*, *EMSZT K.* és *TIMKÓ I.* tagokat küldi ki.

Az 1926. évi költségvetést, továbbá a választmány indítványozta fölemelt tagdíjakat a közgyűlés egyhangulag elfogadja. (Rendes tagdíj 8 P, örökítő tagdíj 120 P, pártoló tagdíj 240 P, oklevéldíj 6 P.)

Végül *elnök* a szavazatok eredményeinek kihirdetéséig a közgyűlést ismét felüggeszti.

A közgyűlést újból megnyitván, *elnök* fölkérésére *VENDL ALADÁR* szavazatszedő-bizottsági elnök kihirdeti a választás eredményét, mely szerint a Társulat tisztikara: elnök: *MAURITZ BÉLA*, alelnök: *LIFFA AURÉL*, elsőtítkár: *ZELLER TIBOR*, másodtítkár: *REICHERT RÓBERT*, pénztáros: *ASCHER ANTAL*. Választott továbbá a közgyűlés 24 választmányi tagot. Ezek a következők:

1. *BÖCKH HUGÓ* dr., ny. h. államtitkár. 2. *BÖHM FERENC*, min. tan., m. kir. főbányatanácsos. 3. *EMSZT KÁLMÁN* dr., főgeol., fővegyész. 4. *FERENCZI ISTVÁN* dr., m. kir. oszt. geol. 5. *HORUSITZKY HENRIK*, m. kir. főgeol., főbányatanácsos. 6. *KADIČ OTTOKÁR* dr., m. kir. főgeol., egy. m. tan. 7. *LÁSZLÓ GÁBOR* dr., m. kir. főgeol. 8. *LÓCZY LAJOS* dr., egyet. ny. r. tanár. 9. *LÖW MÁRTON* dr., műegy. adjunktus. 10. br. *NOPCSA FERENC* dr., a m. kir. Földtani Intézet igazgatója. 11. *NOSZKY JENŐ* dr., múzeumi ör. 12. *PÁLFY MÓRIC* dr., m. kir. főgeol., főbányatan. 13. *PAPP KÁROLY* dr., egyet. ny. r. tanár. 14. *T. ROTH KÁROLY* dr., m. kir. oszt. geol. 15. *ROZLOZSNIK PÁL*, m. kir. főgeol. 16. *SCHRÉTER ZOLTÁN* dr., m. kir. főgeol. 17. *SENPÉTERY ZSIGMOND* dr., egyet. ny. r. tanár. 18. *VENDL ALADÁR* dr., műegy. ny. rk. tanár, m. kir. oszt. geol. 19. *VENDL MÁRIA* dr., múzeumi ör. 20. *VENDL MIKLÓS* dr., főisk. ny. r. tanár. 21. *VIZER VILMOS*, a M. Á. K. igazgatója. 22. *VITÁLIS ISTVÁN* dr., főisk. ny. r. tanár. 23. *ZIMÁNYI KÁROLY* dr., múz. oszt. igazgató. 24. *ZSIVNY VIKTOR* dr., múz. igazg. ör.

MAURITZ B. elnök megköszöni a közgyűlésnek ismételten megnyilatkozott bizalmát és megígéri, hogy minden lehetőet elkövet a Társulat fejlesztése érdekében.

PÁLFY M. ö. tag a megmaradt vezetőséget őszinte bizalommal üdvözlő és benne biztosítékot lát a Társulat ügyeinek előbbrevitele tekintetében. (Élénk helyeslés.)

Indítvány nem lévén, *elnök* a közgyűlést berekeszti.

II. Szakülések.

1926 január hó 13-án:

PÁVAI VAJNA FERENC dr.: A magyar kincstári szénhidrogén-kutatások eddigi tudományos eredményei, II.

Hozzászóló: *PÁLFY M.*

NOSZKY JENŐ dr.: A Magyar Középhegység ÉK részének oligiocén-miocén rétegei.

III. A schlier-kérdés.

Hozzászolt: PÁVAI VAJNA F.

SÜMEGHY JÓZSEF dr.: Az őslénytan mai állása.

HORUSITZKY FERENC dr.: Új adatok a Budapest-környéki miocén sztratigráfiájához.

(l. p. 21.) Hozzászolt: PÁVAI VAJNA F.

1926 február hó 17-én:

PÁVAI VAJNA FERENC dr.: A magyar kincstári szénhidrogén-kutatások eddigi tudományos eredményei. III. A hajdúszoboszlói mélyfúrás.

Hozzászolt: WESZELSZKY GY.

VITÁLIS SÁNDOR dr.: Mátrabánya arany-, ezüst- és rézércbányászata. (l. p. 30.)

Hozzászoltak: HOJNOS R., MAURITZ B.

MAIER ISTVÁN dr.: Megjegyzések KUBACSKA ANDRÁS: „*Adatok a Nagyszál és szűkebb környékének geológiájához*“ c. dolgozatára.

BOROS ADÁM dr.: Paleogén *Castalia-rhizoma* fosszília hazánkból. (l. p. 126.)

1926 március hó 3-án:

RESCH KATALIN dr.: Újabb adatok a magyarországi kalkopiritek kristálytani ismeretéhez.

Hozzászolt: MAURITZ B.

HOFFER ANDRÁS dr.: A Szerenesi-sziget geológiai viszonyai.

Hozzászoltak: SCHAFARZIK F., VENDL A., PÁVAI VAJNA F., LENGYEL E.

MAIER ISTVÁN: Atavisztikus vonások a barlangi medve fogazatán. Bemutatta: KADIĆ O. (l. p. 40.)

SÜMEGHY JÓZSEF dr.: Környe és Bodajk középső miocénkorú csigafaunája. (l. p. 47.)

Hozzászoltak: HORUSITZKY H., SZALAI T.

LENGYEL ENDRE dr.: Adatok a zónás plagioklászok ismeretéhez. I.

Hozzászoltak: VENDL A. és SZENTPÉTERY Zs.

1926 április hó 7-én:

SIMKÓ GYULA dr.: A Tokaji-Nagyhegy effuzív kőzeteinek litoklázis rendszere és ennek morfológiai jelentősége.

RAKUSZ GYULA dr.: A svábóci (Szepes m.) mangánbányáról.

Előadó az eddigi, dr. PAPP K. (A magyar birodalom vasérc- és kőszénkészlete. Budapest, 1915. p. 99.) és QUIRRING H. (Zeitschr. f. prakt. Geol. 1920. p. 117.) által közölt leírások kiegészítéseképpen a svábóci mangánbánya *geológiai, tektonikai és hidrológiai viszonyait* ismerteti részletesen a legújabbban végzett feltárások alapján. A mangánérctelep keletkezését QUIRRING mangánérc-törmelék felhamozódásával magyarázza, ezzel szemben előadó szerint a telep genezise a VOGT *értelmében rett hidrokémiai úton* magyarázandó (l. Zeitschr. f. prakt. Geol. 1906. p. 217.) Az előfordulás módja és az érc minősége teljesen megfelel a VOGT által leírt kívánalmaknak. Végül előadó az eddig eocénkorúnak tartott érctelep *keletkezési idejét az oligocénbe* teszi, emellett szólnak a földgáz-nyomok és a radáci növénytartalmú rétegekkel való hasonlóság is.

Hozzászoltak: LIFFA A., PÁVAI VAJNA F., MAURITZ B.

SÜMEGHY JÓZSEF dr.: Adatok a Nagybakony és a Vértés pliocén kavicstakarójának ismeretéhez.

HORUSITZKY HENRIK: Válasz a tatai hidrogeológiai dolgozatomra vonatkozólag elhangzott kritikai megjegyzésekre. Felolvasta: ZELLER T. (l. p. 128.)

1926 május hó 5-én:

SZÁDECZKY-KARDOSS GYULA dr.: 1. Erdély nyugati határhegysége.
Hozzászoltak: PÁLFY M. és SCHAFARZIK F.
2. Eltakarta hegyek az Erdélyi-Medence északnyugati részében.

1926 május hó 19-én:

RAKUSZ GYULA dr.: Két új Asteroida. (1. p. 53.)
FERENCZI ISTVÁN dr.: Ismertetés: RECK: A Szantorin-sziget vulkánjának 1925. évi kitöréséről.

Hozzászolt: PÁLFY M.

ENDRÉDY ENDRE: Új adatok a szilikátok kémiájához. Bemutatta: VENDL A.

1926 június hó 2-án:

PÁLFY MÓRIC dr. és ROZLOZSNIK PÁL: Krétakorúak-e a Gyalui-havasok kristályos-palái?

Hozzászolt: SZÁDECZKY-KARDOSS E.

PAPP FERENC dr.: A Helemba-Kövesd-környéki andezitek. (1. p. 57.)

Hozzászolt: SCHAFARZIK F.

1926 június hó 9-én:

Kirándulás. Vezetők: PÁLFY MÓRIC dr. és FERENCZI ISTVÁN dr. A kirándulás helye: *A Budai-hegység.*

1926 október hó 6-án:

SZENTPÉTERY ZSIGMOND dr.—EMSZT KÁLMÁN dr.: A gabbrómagma differenciálódási termékei Szarvaskő vidékén. (1. p. 62.)

Hozzászoltak: MAURITZ B., SCHAFARZIK F.

BENDA LÁSZLÓ, vendég: Újabb adatok a baltavári pontuskori esonttelep ismeretéhez.

Hozzászoltak: KADIČ O., SÜMEGHY J., SCHAFARZIK F.

1926 november hó 3-án:

LÁSZLÓ GÁBOR dr.: A XIV. nemzetközi geológuskongresszus Spanyolországban.

PÁVAI VAJNA FERENC dr.: A magyarországi hegységek szerkezetének vázlata. I. Hozzászolt: PÁLFY M.

PÁLFY MÓRIC az elhangzott előadáshoz a Mecsek-hegységet illetően a következőket jegyzi meg:

A Mecsek-hegység mezozoikumát délről a fazekasbodai gránithegység nyúlványa határolja. A hegység északi oldalán levő alsómediterrán sok gránitzárványa alapján ott is fel kell tételeznünk a neogén alatt a gránitalaphegységet. A két gránitvonulat között levő mezozoikumot az előadótól eltérően nem tekintheti e gránitvonulatok közé benyúlt tengeröbölben képződöttnek, mert a triász-, dogger- és malnrétegek fáciése arra mutat, hogy azok eredetileg tetemesen nagyobb területre kiterjedő és mélyebb vizű tenger lerakódásai s csak a rhetikum és az alsóliász szénképződménye utal a tengerfenék időleges kiemelkedésére.

A Jakab-hegy dómszerű kifejlődésének megfelelőleg a triász egyes vonulatai a központi magot északról és keletről ívszerűleg körülveszik; az ívek déli folytatását azonban a KÉK—NyDNY-i irányú gránitvonulat elmetshi. A vonulatok elmetsett végein kis foltokban olyan képződmények ülnek, amiknek megfelelő vonulatok keletebbre vannak a felszínen: Pécestől északra a kagylómészen és campili mészkövön az összegyűrt alsóliász, nyugat felé az alsótriász vöröspalán a kagylómész, majd a campili mészkő. A dómszerű kifejlődésnek megfelelően fel kell tételeznünk, hogy ezek a vonulatok eredetileg

a gránit jelenlegi határától délre is meg voltak, még pedig ott már K—Ny-i irányú szalagokban. *A jelenlegi települést úgy képzei, hogy a gránitronulat délről pikkelyszerűleg a Mecsek-hegység mezozoós, részben paleozoós üledékeire tolódott s a pikkely délről a vonulatok egyes roncsait maga előtt nyomva, az idősebb képződményekből álló vonulatokra feltolta. Minthogy a gránit felett a hegység déli oldalán az alsómediterrán-pontusi képződményeket találjuk, e pikkelyszerű felnyomulás az alsómediterrán és alsókréta között történt, valószínűleg az alsókréta végén, amikor az Alföld keleti szélén is rendkívül intenzív hegyképződés ment végbe.* A gránit hátán feltolódott mezozoikum az alsókréta-alsómediterrán közötti időben, amikor tenger nem borította e területet, teljesen elerodálódhatott. A gránitnak hasonló pikkelyszerű feltolódását lehet — észak felől — az északi oldalon is feltételezni.

Hogy a neogénben, sőt a pontusi rétegek lerakódása után is ezen a vidéken nagyobb-szerű zavargások történtek, a hadapródiskola melletti szelvényen kívül utal a schroll-aknai szelvényre is, ahol az ú. n. „Andrásaknai felvétel” mentén nemcsak a mediterrán-és szarmata-, hanem a pontusi rétegek is le vannak vetődve.

A neogénben történt vetődések és pikkelyszerű zavargások nemcsak a hegység szegélyére szorítkoznak, hanem kimutathatók a belsejében is.

Megismétli azt a korábban is hangoztatott felfogását, hogy *a pontusi után történt mozgások sokkal nagyobb szerepet játszanak hegységeink kialakításában, amint azt régebben feltételezték.*

1926 december hó 1-én:

LIFFA AURÉL dr.: Adatok a délausztráliai atakamit kristálytani ismeretéhez.

HORUSITZKY HENRIK: A Városligetben épülő „Regnum Marianum” plébánia-templom környékének hidrogeológiai viszonyai. (I. p. 76.)

SZALAI TIBOR dr.: Földtani jegyzetek a Szentendre—visegrádi-hegységből. — A szentendrei szárazföldi fiatal miocén.

Hozzászóltak: HORUSITZKY H., PÁLFY M.

III. Választmányi ülések.

A választmány a folyó évben ülést tartott: január hó 27-én, március hó 3-án, április hó 7-én, május hó 5-én, június hó 2-án, október hó 6-án és december hó 1-én.

A választmányi ülések jegyzőkönyveit a nyomdaköltségek megtakarítása végett nem közöljük, ellenben azok a titkárságnál, betekintés végett, a t. tagok rendelkezésére állanak.

Az 1926. évben befolyt nagyobb adományok:

január	Tokaj község előjárósága	1,000.000	K
„	SCHAFARZIK FERENC dr.	500.000	„
„	Vallás- és közoktatásügyi minisztérium államsegélye	10,000.000	„
„	M. kir. Áll. Vas-, Acél- és Gépgyár	500.000	„
február	Szabolcs vármegye	1,000.000	„
„	GIZELLA DIJT v. EGERHÁZY	400.000	„
„	Nyiregyháza város	1,500.000	„
március	Zemplén vármegye	2,000.000	„
„	Egyetemi Nyomda (visszatérítés)	9,000.000	„
június	Földművelés. miniszt. államsegélye	8,000.000	„
július	Magyar Tud. Akadémia	30,000.000	„
október	Egyetemi Nyomda (visszatérítés)	2,100.000	„
november	M. kir. Földtani Intézet	5,000.000	„

Támogatóinak a Társulat e helyütt is hálás köszönetét fejezi ki.

HIREK A MAGYAR KIRÁLYI FÖLDTANI INTÉZETBŐL.

A Földtani Intézetben NOPCSA FERENC báró vezetése mellett serény munka folyt. A nyáron 13 geológus dolgozott az országos geológiai felvételeken, két hónapot töltve területükön. Résztvett az Intézet a madridi geológiai kongresszuson, ahol az Intézetet NOPCSA báró igazgató és LÁSZLÓ GÁBOR dr. főgeológus képviselték.

Kimagasló eseménye volt az Intézet életének az igazgatóságnak meghívására Magyarországon lezajlott talajtani konferencia, amelyen 14 állam képviseltette magát 32 taggal, hogy Európa talajterképe elkészítésének módozatait megbeszéljék. Európa talajterképének elkészítése előtt TREITZ PÉTER talajterképét hasonlították össze a természettel. A konferenciát NOPCSA báró Sopronban nyitotta meg ünnepélyes keretek között, majd Sopron környékén, Zala megyében, a Balaton vidékén, Karcagon, Debrecenben, a Hortobágyon, Hajdúszoboszlón rendezett rendkívüli érdekes tanulmányi kirándulásokat, augusztus 6-án Budapesten ugyancsak ünnepélyes záróülés követte, melynek egyik eredményeképpen TREITZ PÉTER *gazd. fötanácsos és főgeológus nyert megbízatást arra, hogy Spanyolország talajterképét elkészítse*; az ehhez szükséges költségeket a magyar kormány áldozatkészsége nyújtotta. TREITZ PÉTER közel három hónapot töltött e munkával Spanyolországban.

Külföldi tanulmányúton vettek részt: ROZLOZNIK PÁL főgeológus vezetése alatt ROTH KÁROLY dr. és MARSZÓ LAJOS dr. osztálygeológusok, kik Olaszország oocén-vidékét tanulmányozták és híres lelőhelyekről szép gyűjteményt hoztak magukkal.

FERENCI ISTVÁN dr. osztálygeológus a német „Paleontologen-Tag“-on, Düsseldorfban vett részt. MAROS IMRE főgeológus és SCHRÉTER ZOLTÁN dr. osztálygeológus Wienben végeztek múzeális tanulmányokat.

Az elmúlt nyáron a *m. k. Földtani Intézet kapott megbízást arra, hogy Magyarország szikes területeit tanulmányozza*. A hatalmas munkát 8 agrógeológus és kémikus, valamint 8 botanikus 8 csoportba osztva végezte nagy buzgalommal, több mint háromszáz községből gyűjtött 3000 talajmintát.

A szikfelvételek feldolgozása most van folyamatban, részint az Intézetben, részint pedig a Műegyetemen, Magyaróvárt, Debrecenben és Szegeden.

Az Intézet személyi ügyeiből a következőket emelhetjük ki: PÁLFY MÓRIC dr. és HORUSITZKY HENRIK főbányatanácsos, főgeológusok az V. fizetési osztályba igazgató címmel neveztettek ki, szolgálati idejük leteltével azonban az Intézet e két jeles munkáereje az ősz folyamán nyugalomba vonult. TREITZ PÉTER agrófőgeológus érdemei elismerésül gazdasági fötanácsos címmel tüntettetett ki. MARSZÓ LAJOS dr. titkár osztálygeológussá lépett elő. Új munkaerővel is szaporodott az Intézet SÜMEGHY JÓZSEF dr.-nak osztálygeológussá történt kinevezésével.

Fájdalmas esemény is érte az Intézetet. Régi, buzgó tagja, HALAVÁTS GYULA ny. m. k. főgeológus, aki az Intézet könyvtárát vezette, július hó 28-án elhunyt.

Az Intézet kiadványaiból az 1926. évben a következők jelentek meg:

Mitteilungen aus dem Jahrbuche, Bd. XXV., Heft 1. LÖRENTHEY: *Beiträge zur Entwicklung des Eozen und seiner Fauna in Nordamerika*. Bd. XXV., Heft 2. PONGRÁCZ: *Über fossile Termiten Ungarns*. Bd. XXV., Heft 3. HORUSITZKY: *Hydrogeologie der Thermen von Tata und Tóváros*. Bd. XXV., Heft 4. SCHRÉTER: *Die lauen Thermen von Eger*. Bd. XXVII., Heft 1. ROZLOZNIK—DE LA HARPE: *Materiaux pour servir à une Monographie des Nummulines et Assilines*. *Internationale Bodenkundliche Gesellschaft*. TREITZ: Führer zur Informationsreise der III. Kommission Budapest 31 Juli—6 August 1926.

Az 1926. évben kéziratban elkészült Magyarország DK. részének, Magyarország kőbányáinak, Budapest geológiai térképe. Ezeknek kiadása legközelebb várható.